

שמשון הגבור: משיח בימיו

Source Sheet by Leah Feinberg

1. Rosh Hashanah 25a

And it says further: **“And the Lord sent Jerubaal and Bedan and Jephthah and Samuel”** (I Samuel 12:11). The Gemara explains: **Jerubaal, this is Gideon. And why is he called Jerubaal? The reason is that he waged a quarrel against Baal. Bedan, this is Samson. And why is he called Bedan? As he came from the tribe of Dan. Jephthah, in accordance with its regular meaning, i.e., this is referring to Jephthah himself and is not a nickname.**

1. ראש השנה כ"ה.

ואומר: “וישלח ה' את ירובעל ואת בְּדַן ואת יפתח ואת שמואל”. “ירובעל” — זה גִּדְעוֹן, ולמה נקרא שמו ירובעל — שעשה מריבה עם הבעל. “בְּדַן” — זה שמשון, ולמה נקרא שמו בְּדַן — דאתי מדן. יפתח — כמשמעו.

2. Rosh Hashanah 25b

And it says in another verse: **“Moses and Aaron among His priests, and Samuel among those who call His name; they called upon the Lord, and He answered them”** (Psalms 99:6). This verse equates Samuel to Moses and Aaron. In this manner, **the verse weighed three light ones of the world, i.e., it considered the three less distinguished figures of Gideon, Samson, and Jephthah as equal to three significant ones of the world, Moses, Aaron, and Samuel, three of the greatest leaders of the Jewish people. This comes to tell you that Jerubaal in his generation is worthy of being treated like Moses in his generation; Bedan in his generation is like Aaron in his generation; and Jephthah in his generation is like Samuel in his generation. This serves to teach you that even the lightest of the light, i.e., the least distinguished individual, once he has been appointed as a leader over the community, he must be treated like the**

2. ראש השנה כ"ה:

ואומר: “משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו”, שקל הכתוב שלשה קלי עולם כשלשה חמורי עולם, לומר לה: ירובעל בדורו — כמשה בדורו, בְּדַן בדורו — כאהרן בדורו, יפתח בדורו — כשמואל בדורו. ללמדך: שאפילו קל שבקלין ונתמנה פרנס על הצבור — הרי הוא כאביר שבאבירים. ואומר: “ובאת אל הכהנים הלויים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם”, וכי תעלה על דעתך שאדם הולך אצל הדיין שלא היה בימיו? הא אין לה לילה אלא אצל שופט שבִּימיו. ואומר: “אל תאמר מה היה שהימים הראשונים היו טובים מאלה”.

greatest of the great, and all are required to heed him and obey his rulings. **And it** further says: **“And you shall come to the priests, the Levites, and to the judge who shall be in those days”** (Deuteronomy 17:9). **But** can it **enter your mind that a person can go to a judge that is not alive in his days?** What, then, is the meaning of the phrase “in those days”? It teaches that **you need to go only to the judge in one’s days**, i.e., he is authorized to judge and decide matters. **And it** also says: **“Do not say: How was it that the former days were better than these?** For it is not out of wisdom that you inquire concerning this” (Ecclesiastes 7:10). Instead, one must accept the rulings of the leaders of his generation.

3. Yisrael Kedoshim 5:7

When it comes down to it, Shimshon was a Judge of Israel and the leader of the generation, comparable to Shmuel in his generation. If we were to place Gid'on, Yiftach and Shimshon in chronological order, Shimshon would be the last of the three, but the order in the text is, "Yerubaal, Bedan and Yiftach," which places Shimshon parallel to Aharon, as we find it in Masechet Rosh HaShanah.

4. Judges 13

(1) The Israelites again did what was offensive to the LORD, and the LORD delivered them into the hands of the Philistines for forty years. (2) There was a certain man from Zorah, of the stock of Dan, whose name was Manoah. His wife was barren and had borne no children. (3) An angel of the LORD appeared to the woman and said to her, “You are barren and have borne no children; but you shall conceive and bear a son. (4) Now be careful not to drink

3. ישראל קדושים ה'ז'

סוף סוף גם שמשון הי' שופט ישראל וראש הדור כשמואל בדורו; אם נשים גדעון ויפתח ושמשון, השקולין כמשה אהרן ושמואל על סדרן של הדורות, יהיה שמשון המאוחר שבשלתם, נגד שמואל. אך כפי סדר לשון הכתוב (שמואל א י"ב:י"א) את ירובעל ואת בדן ואת יפתח, יהיה שמשון נגד אהרן, וכן הוא בראש השנה כ"ה ריש ע"ב עיין שם...

4. שופטים י"ג

(א) ויסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני ה' ויתגם ה' ביד-פלתים ארבעים שנה: {פ} (ב) ויהי איש אחד מצרעה ממשפחת הדני ושמו מגוח ואשתו עקרה ולא ילדה: (ג) וירא מלאכה' אליה אשה ויאמר אליה הנה נא את-עקרה ולא ילדת והרית וילדת בן: (ד) ועתה השמרי נא ואל-תשתי יין ושכר ואל-תאכלי כל-טמא: (ה) כלי הנה הרח וילדת בן ומורה לא-יעלה על-ראשו כניניר אלקים יהיה הנצר מן-הבטן והוא יתל להושיע

wine or other intoxicant, or to eat anything unclean. (5) For you are going to conceive and bear a son; let no razor touch his head, for the boy is to be a nazirite to God from the womb on. He shall begin to deliver Israel from the Philistines.”

את־ישראל מִיַּד פְּלִשְׁתִּים:

5. Genesis 49:16-18

(16) Dan shall govern his people,
As one of the tribes of Israel.
(17) Dan shall be a serpent by the road,
A viper by the path,
That bites the horse's heels
So that his rider is thrown backward.
(18) I wait for Your deliverance, O 'ה!

5. בראשית מ"ט:טז-י"ח

(טז) דן יִדְיִן עַמּוֹ כְּאַחַד שְׁבֵטֵי יִשְׂרָאֵל:
(יז) יִהְיֶה־דָן נָחֵשׁ עַל־דְּרֹךְ שְׁפִיפֵן עַל־אֲרֶחַ
הַנָּשֶׂה עֹקְבֵי־סוּס וַיִּפֹּל רֶכְבּוֹ אַחֲרָי:
(יח) לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי ה': {ס}

6. Rashi on Genesis 49:16-18

דן ידיו עמו means DAN WILL TAKE VENGEANCE FOR HIS PEOPLE from the Philistines, the phrase having the same meaning as in (Deuteronomy 32:30) “For the Lord will avenge (ידיו) his people”. כאחד שבטי ישראל means ALL THE TRIBES OF ISRAEL WILL BE AT ONE with him and he will take vengeance for all of them. This prophecy alludes to Samson (Genesis Rabbah 99:11). One might also explain כאחד שבטי ישראל thus: “[Dan will take vengeance for his people as did] the most distinguished tribe (המיוחד) among the tribes of Israel” — alluding to David who was of the tribe of Judah (Genesis Rabbah 99:11). הנשך עקבי סוס THAT BITETH THE HORSE'S HEELS — this is the manner of the serpent. Scripture compares him to a serpent that bites the horse's heels ויפל רכבו אחור THAT HIS RIDER FALLETH BACKWARD without it (the serpent) having touched him at all. We find the analogy to this in the case of Samson with reference to whom this prophecy was

6. רש"י על בראשית מ"ט:טז-י"ח

דן ידיו עמו. ינקם נקמת עמו מפלשתים כמו כי ידיו ה' עמו (דברים ל"ב): כאחד שבטי ישראל. כל ישראל יהיו כאחד עמו, ואת כלם ידיו, ועל שמשון נבא נבואה זו; ועוד יש לפרש כאחד שבטי ישראל, כמקור שפושבטים, הוא דוד, שבא מיהודה: הנשך עקבי סוס. כה דרכו של נחש, ודמהו לנחש הנחשך עקבי סוס, ויפל רכבו אחור – שלא נגע בו. ודגמתו מצינו בשמשון: וילפת שמשון את שני עמודי התורה וגומר (שופטים ט"ז) – ושעל הגג מתו; לישועתך קויתי ה'. נתנבא שינקרו פלשתים את עיניו, וסופו לומר וקרני נא וחקני נא אך הפעם וגו' (שופטים ט"ז):

made (Judges 16:29): “And Samson look fast hold of the two middle pillars etc.” — and those on the roof died though not directly attacked.

'I HOPE FOR THY AID, O ETERNAL — He prophesied that the Philistines would put out his (Samson's) eyes, and that he would have to say (Judges 16:28) “Remember me, I pray Thee, and strengthen me, I pray Thee, only this once etc.”

7. Bereishit Rabbah 98

Since Yaakov Avinu [prophetically] saw Shimshon and reasoned that he must be the Melech HaMashiach, when he saw that he died [at the hands of the Plishtim], he exclaimed, "Even he will die! It is Your salvation, Hashem, for which I hope and pray!"

8. Deuteronomy 33:22

(22) And of Dan he said: Dan is a lion's whelp that leaps forth from Bashan.

9. Yalkut Shimoni on Torah 160

A lion's whelp is Yehudah. This is the Mashiach descended from David, who will emerge from two tribes; his father from Yehudah and his mother from Dan, both of whom are called a lion, as it states: "A lion's whelp is Yehudah", and Dan is called a lion's whelp, as it says, "Dan is a lion's whelp."

10. Judges 13:24-25

(24) The woman bore a son, and she named him Samson. The boy grew up, and the LORD blessed him. (25) The spirit of the LORD first moved him in the encampment of Dan,

7. בראשית רבה צ"ח

לְפִי שֶׁהָיָה יַעֲקֹב אָבִינוּ רוֹאֵה אוֹתוֹ וְסָבוֹר בּוֹ שֶׁהוּא מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כִּינּוּן שֶׁרָאָה אוֹתוֹ שְׁמַת, אָמַר אִף זֶה יָמַת (בראשית מט, יח): לִישׁוּעָתָה קוֹיָתִי ה'.

8. דברים ל"ג:כ"ב

(כב) וּלְדָן אָמַר דָן גִּיּוֹר אַרְיֵה יִזְנֶק מִזֶּה־בְּשׁוֹן:

9. ילקוט שמעוני על התורה ק"ס

(א) גור אריה יהודה זה משיח בן דוד שיצא משני שבטים אביו מיהודה ואמו מן דן ושניהם נקראו אריה שנאמר גור אריה יהודה ודן נקרא גור אריה נאמר דן גור אריה

10. שופטים י"ג:כ"ד-כ"ה

(כד) וַתֵּלֶד הָאִשָּׁה בֵּן וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שַׁמְשׁוֹן וַיִּגְדֵּל הַנְּעָר וַיִּבְרָכֵהוּ ה': (כה) וַתִּחַל רְיוּחַ ה' לַפְעָמָן בְּמַחֲנֵיהֶן בֵּין צָרְעָה וּבֵין אֲשֶׁתָאֵל: (פ)

between Zorah and Eshtaol.

11. Abarbanel on Judges 13:24:1

The text does not mention why she called his name Shimshon, and it appears that she hinted that he would serve Hashem all the days of his life in his nezirut, and it also hints that he would cause great destruction among the Plishtim, which is why the reason for the name was not publicized.

11. אברבנאל על שופטים י"ג:כ"ד:א'

(כד) ותלד האשה בן ותקרא את שמו שמשון, ולא זכר למה קראו אותו שם, וידמה שרמזה שישמש את האלקים כל ימי חייו בנזירותו, וגם רמז שיהיה שממה גדולה לפלשתים ולכן לא פרסם סבת השם ההוא:

12. Sotah 10a

And Rabbi Yohanan says: Samson [Shimshon] is called by the name of the Holy One, Blessed be He, as it is stated: "For the Lord God is a sun [shemesh] and a shield" (Psalms 84:12). The Gemara comments: **If that is so, then his name should not be erased** just like other sanctified names are not erased. **Rather, he is not called by the name of God but his name is akin to the name of the Holy One, Blessed be He, for just as the Holy One, Blessed be He, protects the entire world, so too Samson, in his generation, protected all the Jewish people.**

12. סוטה י.

ואמר רבי יוחנן שמשון על שמו של הקדוש ברוך הוא נקרא שנאמר כי שמש ומגן ה' אלקים וגו' אלא מעתה לא ימחה אלא מעין שמו של הקדוש ברוך הוא מה הקדוש ברוך הוא מגין על כל העולם כולו אף שמשון מגין בדרו על ישראל

13. Sotah 9b

The verse continues: **"To move him [lefa'amo] in Mahaneh Dan."** Rabbi Yitzhak of the school of Rabbi Ami says: **This teaches that the Divine Presence jangled before him, inspiring him, like a bell [zog], as it is written here: "To move him [lefa'amo] in Mahaneh Dan," and it is written there: "A bell [pa'amon] and a pomegranate" (Exodus 39:26).**

13. סוטה ט:

לפעמו במחנה דן אמר רבי יצחק דבי רבי אמי מלימד שהיתה שכינה מקשקשת לפניו כזוג פתיב הקא לפעמו במחנה דן וכתוב התם פעמון ורמון

14. Mishbetzot Zahav on Judges

13:25

We can explain the depth of Hazal's explanation of "לפעמו" as derived from the language of "a golden bell and pomegranate" on the garment of the High Priest, that they wanted to draw a comparison between the service of Shimshon and the service of the High Priest in the garment in which he atoned for all of Israel. So too Shimshon, who forfeited his pride and sacrificed himself to go and live among and marry the daughters of the despised Plishtim in order to save the people of Israel from the hands of the Plishtim; his service was considered as "the golden bell and pomegranate" of the High Priest's garment. As it has already been said, "Bedan in his generation is as Aharon in his generation," that Shimshon in his generation was considered equal to Aharon in his generation, and the distinction of the level between them is according to the worth of the generation; the generation of Shimshon was exceedingly inferior, and they did not merit that which the generation of the Desert, the generation infused with knowledge of Hashem, had merited.

15. Michtav M'Eliyahu

We find regarding the Ruach HaKodesh of Shimshon an element which is not found anywhere else. It is written regarding him, "The Spirit of Hashem began to move him" and Chazal said, the Shechinah jangled before him like [the clapper of] a bell, that rings and stops and rings and stops. So too the Schechinah would rest upon him and withdraw completely. This too is like what we have said, [citing Bereshit Rabbah 98, that just as Hashem needs no assistance, so

14. משבצות זהב על שופטים י'ג:כ"ה

נראה לבאר עומק דברי חז"ל שפירשו "לפעמו" מלשון "פעמון זהב ורימון" שהיה במעילו של הכה"ג, שרצו בכך להשוות את עבודתו של שמשון לעבודתו של הכה"ג במעיל שהיה מכפר בו על כל בני ישראל. וגם שמשון שהפקיר עצמו ומסר את נפשו ללכת לגור ולשאת מבנות הפלשתים שנואי נפשו, כדי להושיע את ישראל מיד הפלשתים, נחשבה עבודתו "כפעמון זהב ורימון" שהיה במעיל. וכבר נאמר... "בדן בדורו כאהרן בדורו", שמשון בדורו היה שקול כנגד אהרן בדורו, והחילוק במדרגות שביניהם היה לפי ערך הדור, שהדור של שמשון היה ירוד ביותר, ולא זכו למה שזכו דור המדבר - דור דעה.

15. מכתב מאליהו

ומצינו ברוה"ק דשמשון ענין שלא נמצא במקום אחר. כתוב בו "ותחל רוח ה' לפעמו" ואז"ל (סוטה ט: וכן ויקר"ר פ"ח) "שהיתה שכינה מקשקשת לפניו כזוג" פי' כפעמון, שמצלצל ופוסק, מצלצל ופוסק. כך גם השכינה היתה שורה עליו ומסתלקת לסירוגין. וגם זה הוא מבחינת הנ"ל [בבראשית רבה, "דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל" - כיחידו של עולם, מה יחידו של עולם אין צריך לסיוע כן שמשון בן מנוח אין

Shimshon needed no assistance] that divine inspiration would leave him from time to time without assistance so that he could train himself in his holy strength.

צריך לסיוע], שמן השמים היו מניחים אותו מדי פעם בפעם בלי סיוע מלעילא, כדי שיוכל להתאמן בגבורת קדושתו מעצמו.

16. Mishbetzot Zahav on Judges

13:25

"In the camp of Dan between Tzorah and Eshtaol."

A beautiful idea is found in the Sefer Shivtei Nachalatcha, which states that we find that the dwelling place of the tribe of Dan is called a "camp" even when they are settled in the land, as it says here, "The spirit of Hashem began to move him in the encampment of Dan, between Tzorah and Eshtaol," and further on, "Therefore they called that place 'the encampment of Dan' until today" (18:12). He explains that the tribe of Dan retains its mission as "the ingatherers" even after the conclusion of the walking formation [of the encampment of Israel in the desert], and for all future generations this tribe holds onto their identity as the "encampment" of the entire nation of Israel, welcoming in those who are lost and connecting them to the community.

16. משבצות זהב שופטים י'ג:כ"ה

"במחנה דן בין צרעה ובין אשתאול", רעיון יקר כתב בס' שבטי נחלתך, שאנו מוצאים שמקום ישיבתו של שבט דן נקרא 'מחנה' גם בעת שבתו בארץ. ככתוב כאן, "ותחל רוח ה' לפעמו 'במחנה דן בין צרעה ובין אשתאול' וכן להלן (יח:יב) "על כן קראו למקום ההוא 'מחנה דן' עד היום הזה". ומפרש ששבט דן נשאר בתפקיד 'המאסף' גם לאחר סיום הליכת הדגלים, ולדורות עולם מחזיק שבט זה שם 'מחנה' של כלל ישראל, ומכניס למחנה גם את הנדחים ומשייך אותם לציבור, עכ"ד.

17. Michtav M'Eliyahu

Shimshon was from the tribe of Dan. It was his lot to save those who faltered and fell behind due to their sins. From this perspective his mission is close to that of the Mashiach, whose concern is the complete salvation of all those who have strayed, and to serve as an illumination to the nations of the world, such that "the inhabitants of the world will recognize and know that every knee shall bow to You, etc."

17. מכתב מאליהו

שמשון היה משבט דן. היה מחלקו להציל את הנפלים והנחשלים מחמת חטאם. ומבחינה זו היה חלקו קרוב לבחינת משיח, שענינו הצלה גמורה של כל הנדחים, ואף הארה לאומות העולם ש'יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך' וכו'...

18. Sotah 9b

MISHNA: The mishna provides additional examples of people who were treated by Heaven commensurate with their actions. **Samson followed his eyes, therefore** he was punished measure for measure, as **the Philistines gouged out his eyes, as it is stated: “And the Philistines laid hold on him, and put out his eyes”** (Judges 16:21).

19. Midrash Tanchuma, Beshalach

12:8

Samson, too, was punished by the Holy One, blessed be He, through the very thing in which he prided himself, as it is said: *And Samson said unto his father: “Get her for me, for she pleaseth me well”* (Judg. 14:3). Hence, *the Philistines laid hold on him and put out his eyes; and they brought him down to Gaza* (ibid. 16:21).

20. Be'er Moshe on Sefer Shoftim 14

Once Shimshon recognized his divinely endowed strength, which was supernatural, and his innate holiness as a Nazirite from the womb, he had confidence in his spiritual strength and divine holiness, that it would enable him to enter into the root of evil and overcome it.

21. Michtav M'Eliyahu

And we find something wondrous, that Shimshon was exceedingly careful about humility and avoiding arrogance, as when he tore apart the lion and told no one, not even his parents. Nevertheless, in the slightest of

18. סוטה ט:

מתנני שמשון הלך אחר עיניו לפיכך נקרו פלשתים את עיניו שנאמר ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו

19. מדרש תנחומא, בשלח י"ב:ח

שמשון במה שנתגאה, בו נפרע ממנו, שנאמר: ויאמר שמשון אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה בעיני (שופטים יד, ג). לפיכך ויאחזוהו פלשתים וינקרו את עיניו ויורידו אותו עזתה (שופטים טז, כא).

20. באר משה על ספר שופטים יד

אחרי שראה שמשון את גבורתו האלקית, שלא כדרך הטבע, וקדושתו מרחם, נזיר אלקים, בטח בגבורתו הרוחנית ובקדושתו האלקית, כי יהיה בידו להיכנס בשורש הרע ולהתגבר על הרע

מכתב מאליהו

ומצינו דבר פלא, אשר שמשון השתדל להזהר בהצנע לכת לבל יתגאה, שהרי כאשר שסע את הארי לא ספר לשום אדם, ואפילו לא להוריו. ובכל זאת בנקודה דקה שבדקה

the slightest degree, he was arrogant about the rightness of his vision, and because of that he did not merit to become the ultimate savior, and only began to save Israel, began but did not complete. And in this slight degree the purity of his intentions was flawed, so that he could no longer overcome his evil inclination when Delilah pressured him and coerced him and he lost his self-control, leading to his death, since there was an element of desire, which is exceedingly difficult to resist, as Chazal have said.

22. Yisrael Kedoshim 5:7

Shimshon's leadership is associated with the middah of Strength; and who is considered strong? He who conquers his evil inclination. All strength among the Jewish people is only this, and even physical strength is derived from holiness and from Hashem, May His Name be Blessed, and is bequeathed only commensurate with one's spiritual strength in conquering his evil inclination. Certainly thus was Shimshon, who was arrogant with his eyes, for the beginning of the control of the evil inclination is through the seeing of the eyes, as it says, "The woman saw that the tree was good... and the fruit was desirable to the eyes." Just as this strength is an asset, so too is it a liability, for everyone who is greater than his peer, so too his evil inclination is stronger.

נתגאה בישרות עיניו, ומשום זה לא הגיעה מעלתו להעשות משיח, ורק החל להושיע את ישראל, החל - ולא גמר. ובנקודה דקה זו נפגמה שלמותה של "לשם שמים" שלו, ומפני זה לא היה יכול עוד להתגבר כשהציקתו דלילה ותאלצהו ותקצר נפשו למות, שהיה ענין של תאוה שקשה ביותר לדחותו, כאמרם ז"ל בזה.

22. ישראל קדושים ה:ז

כך שמשון מצד הגבורה, דאיזהו גבור הכובש את יצרו. וכל גבורה דבני ישראל הוא רק בזה וגם גבורה גופנית הנשפעת להם מצד הקדושה ומהשם יתברך, הוא רק על ידי תוקף גבורת נפשם בכבישת היצר. ובודאי כך היה שמשון שנתגאה בעיניו, ששם התחלת שליטת היצר דעין רואה, וכמו שנאמר ותרא האשה כי וגו' ותאוה הוא לעינים. ובמקום תוקף המעלה שם הוא תוקף החסרון, דכל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו

Source Sheet created on Sefaria by Leah Feinberg